

Hospice Sydvestjylland

Som fungerende formand for Hospice Sydvestjylland er jeg blevet opfordret til at skrive et par ord om hospicearbejdet, hvilket jeg naturligvis gerne vil.

Tanken om hospice er gammel, og allerede i middelalderen havde man på klostre senge til rejsende døende. I 80-erne grundlagde man tankerne for WHO's definition af den palliative indsats - også kaldet hospicefilosofien, som blev offentliggjort i 1999.

I Danmark opstod der efterhånden en folkelig bevægelse med lokale støtteforeninger med henblik på oprettelse af hospice rundt om i landet. Her i det gamle Ribe amt opstod der allerede i 1996 en støtteforening for Hospice Sydvestjylland. I 2004 kom hospiceloven, som opfordrede til oprettelse af et selvejende hospice med 12 pladser i hvert amt.

En bestyrelse for det kommende Hospice Sydvestjylland blev sammensat, bestående af repræsentanter fra støt-

teforeningen, Kræftens Bekæmpelse, amtet og én fra kommunerne i Ribe amt. Jeg blev af kommunerne i Ribe amt udpeget som kommunernes repræsentant, og det skulle vise sig at blive en stor og en spændende opgave at gå i gang med – dels etableringen af hospice i Finsensgade og efterfølgende opstart/indvielse den 11. december 2006. Udvælgelsen af projektet, byggesagsbehandlingen og selve byggeriet var en spændende periode. Takket være gode rådgivere kom vi godt igennem disse faser, om end det til tider var lidt besværligt.

Vi fik gennemført et godt og et smukt byggeri, som har fungeret godt igennem de snart 7 år, der er forløbet siden indvielsen. Vi er nu nået dertil, at der skal ske en løbende renovering af værelser og øvrige lokaler, og det er vi godt i gang med.

Om selve driften kan man sige, at den er forløbet særdeles tilfredsstillende siden opstarten. I kraft af en dygtig ledelse og et dygtigt personale har Hospice Sydvestjylland fået et meget fint omdømme, som er medvirkende til, at vi kan køre med en meget høj belægningsprocent, og dermed har vi fået skabt en god økonomi, der har givet et økonomisk råderum.

Jeg har igennem årene siddet i et utal af bestyrelser, men jeg må indrømme, at arbejdet i hospicebestyrelsen er noget af det, som jeg er mest stolt af. Jeg er virkelig stolt over at kunne fortælle om alt det gode og smukke, man fra hospice kan tilbyde borgere i livets sidste og svære fase. Det kan vi kun alle være stolte over, og det er en viden, der fortjener at blive udbredt til en langt større del af befolkningen. Der har igennem det seneste år været

nogle udsendelse i TV, som fortæller om hospice, og jeg var specielt glad for Anders Aggers udsendelse, som på smuk og værdig vis gav et indtryk af, hvad et hospice står for.

Afslutningsvis vil jeg benytte lejligheden til at takke alle, der har bidraget og fortsat bidrager til Hospice Sydvestjylland – det være sig rådgivere, skiftende bestyrelser for Støtteforeningen og for Hospice Sydvestjylland, medlemmer af støtteforeningen og ikke at forglemme de mange, som har givet donationer til hospicearbejdet.

Gylling Haahr, borgmester i Varde

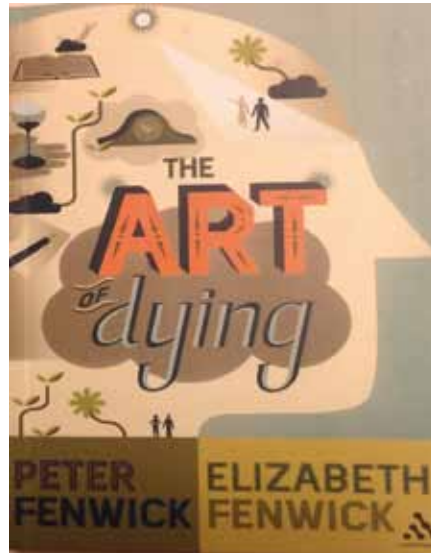

Kunsten om at dø

Bogen, som jeg anmelder her, hedder på engelsk "The Art of Dying". Titlen er lånt fra et værk, der udkom for første gang i 1415, efter mere end 20 millioner mennesker i Europa havde bukket under for den Sorte Død. Bogen hed "Ars Moriendi" og var en slags håndbog for døende og deres pårørende i en tid, hvor der var mangel på præster.

"Kunsten om at dø" er skrevet af det engelske ægtepar Peter og Elizabeth Fenwick, henholdsvis neuro-psykiater og forfatter. Deres formål med bogen er, at give personer, der konfronteres med døden - især plejepersonale og pårørende - stof til eftertanke i forhold til de processer, som døende gennemgår lige inden døden indtræffer. Bogens fokus er således "oplevelser ved livets slutning" ("end of life experiences", ELF). Forfatterne har brugt en narrativ metode til at indsamle fortællinger fra plejepersonale (40 personer, især fra palliative teams) og pårørende om, hvad de selv har oplevet hos de døende, og hvad diverse døende personer fortæller, at de har oplevet lige inden deres død.

Bogens styrke ligger i den store mængde fortællinger om tiden omkring den enkelte persons død. Der er 14 kapitler, som faktisk kan læses hver for sig, da de omtaler diverse sider af fænomenet døden. Eksempler er visioner, mærkelige hændelser og pudsige sammentræf: Kæledyr, der reagerer på afstand; ure, der stopper på dødstidspunktet; folk, der vågner med en sikkerhed om, at en pårørende er død, mv. Alle disse for-

tællinger findes i alle kulturer og kan give stof til eftertanke, også i en dansk sammenhæng.

Med udgangspunkt i fortællingerne inddrager forfatterne synspunkter om døden fra en række diverse filosofiske systemer, religioner og kulturer. Det en kendsgerning, at den spirituelle side af døden fremhæves historisk og nutidigt i de fleste samfund, side om side med fysiske, psykiske og sociale forhold. Forfatterne bruger især en del tid på de situationer, hvor døende mennesker oplever, at afdøde pårørende (forældre, børn, ægtefæller) optræder for dem og evt. inviterer dem med på en rejse. Det synes at være et gennemgående tema hos mange døende, at de skal ud på en rejse, som de ikke er bange for.

I forhold til omsorgen og plejen, er det efter deres mening ikke konstruktiv, at betegne oplevelserne som "kun hallucinationer", som skyldes medicinering, hjernens forfald, delirium, mv. Man behøver ikke at ændre på ens verdensbillede for at godkende, at disse oplevelser, som jo er subjektive, kan være en positiv og integreret del af dødsprocessen, og at de kan have en dybere og livsbekræftende mening for den døende. Forfatterne mener, derfor, at der er brug for mere åbenhed og evt. mere uddannelse i forhold til, hvordan plejepersonale på sygehuse, hospicer og plejehjem kan lære at tackle situationer med "mærkelige hændelser" - og måske især de trøstende visioner, som døende kan opleve i tiden lige før døden.

Bogens emne er af bred interesse. Bogen er skrevet på en forholdsvis letlæselig engelsk og anbefales som et godt supplement til eksisterende litteratur på dansk.

[Peter & Elizabeth Fenwick: The Art of Dying - A Journey to Elsewhere. Continuum, London, 2008. ISBN 978-08264-9923-3]

Michael Cain

Efterårsmøde

Bo Bøggild
læge ved Hospice Sydvestjylland
indtil 1. september 2013

Efterårsmøde med Niels Bo Bøggild

Onsdag, den 30. oktober 2013 kl. 19.00

Kirkegade 70, 6700 Esbjerg

Erfaringer med palliation

Bo Bøggild fremhæver, at den palliative indsats over for patienten ikke begrænser sig til smertelindring, men desuden inddrager andre plagsomme symptomer samt eksistentiel lidelse. Det er dette, der er hospicefilosofiens forankring, der indbefatter medvirken af bl.a. præst og psykolog samt læge og plejepersonale. Men der er en anden side af hospicelægens virke, Bøggild finder nok så vigtig. Det drejer sig om evnen til indlevelse i et andet menneske, at være medlidende med patienten for derefter fagligt at træde et skridt til side for frit at kunne handle på to planer: Lægefagligt og indlevende.

–Hvis du ikke kan tage det skridt, forbliver du i patientens smerte, afmagt og fortvivelse, og er ligeså afmægtig som ham eller hende. Dette dobbelte møde med patienten er vigtigt.

Niels Bo Bøggild har til glæde for Hospice Sydvestjylland været ansat siden opførelsen af Hospice i 2006 indtil skrivende stund – 1. september. Bo Bøggild regnes for en af landets fremmeste smertelæger, en karakteristik han beskedent nedtoner.

Kom og hør Bo Bøggilds egen fortælling - Alle er velkomne.

Efter foredraget med Bo Bøggild er der kaffe og brød.

Ny folder fra Støtteforeningen

Alting ændrer sig. Vejret, sproget, betingelser, livsforhold og omstændigheder. Derfor er der behov for stadig nye fortolkninger og formuleringer.

Bestyrelsen har længe haft ønsket om en ny folder, der fortæller om hospice-tanken, hvordan man melder sig ind og aktuelt om Hospice Sydvestjylland. Bestyrelsen har gavmildt overladt opgaven til PR-udvalget.

Vi har afholdt en række møder, spurgt, undersøgt, skrevet ned, kasseret og vejet på guldvægt, så vi kunne præsentere et resultat, som hele bestyrelsen kunne bakke op om. Det har vi gjort, og her er så den nye folder, som - vi håber - vil blive vel modtaget og vil vise sig langtidsholdbar, indtil...

Frede Dalum

Psykolog på Hospice

Være med til at skabe
overblik over den
pårørendes følelser

I de snart 7 år der har været tilbud om psykologstøtte på hospice, er der sket en naturlig udvikling i de psykologtilbud, der er til patienter, familier og medarbejdere.

Jeg vil kort beskrive et af de tilbud, den individuelle samtale, der er til pårørende, som har gennemgået en forandring.

Min fornemmeste opgave overfor de pårørende er at give tid, rum og rammer for at kunne tale uforstyrret om det som optager og fylder. At være med til at skabe overblik i det kaos af følelser som den pårørende kan have. Eksempler på sådanne følelser kan være dårlig samvittighed over at ønske, at patienten gerne må dø hurtigt, fordi det er ubærligt at være vidne til at familiemedlemmet bliver dårligere og dårligere. Eller at mærke angsten for fremtiden uden familiemedlemmet.

Tidligere var fokus primært på de typiske problemstillinger som den pårørende stod midt i

I dag introducerer jeg ret hurtig i samtalen, tankerne bag Narrativ Terapi, at

"vi lever igennem vores historier", det vil sige, at vi bliver bragt tilbage til livet igennem de historier og oplevelser vi har med vores nærmeste. Mange pårørende oplever at miste sig selv i sygdomsforløbet og sorgen, og de oplever, at det er svært at genskabe et billede af familiemedlemmet før sygdommen. Tankerne handler kun om familiemedlemmets afkræftelse, langsomme forsvinden og mulige smerter. I løbet af samtalerne arbejder den pårørende og jeg på at få genskabt et mere nuanceret billede af familiemedlemmet og den fælles livshistorie, de har.

Formålet er, at familiemedlemmet igen kan blive tydelig med alle de karakteristika som har kendetegnet personen før sygdommen. Når den pårørende fortæller om personen og om nogle af de oplevelser de har haft sammen, kommer familiemedlemmet igen til stede og bliver levende. Den pårørende oplever ofte i løbet af samtalerne, at smerten bliver mindre og mere acceptabel. Ofte bliver der grinet højt og inderligt i løbet af samtalerne, hvilket kan opleves udsædvanligt for sorgterapi, men ikke mærkeligt når man ved, at familiemedlemmet er ved at blive "genskabt" ved hjælp af fortællingerne.

I tidligere sorgterapi lagde man vægt på, at den efterladte følelsesmæs-

sigt blev parat til at tage afsked og anerkende tabet, hvor der i dag er mere fokus på, at den pårørende får oplevelsen af, at det døde familiemedlem fortsat lever i tankerne, og at relationen ikke ophører, men derimod lever videre på et andet plan.

Hver eneste samtale med en pårørende er unik, og derfor er ovenstående ikke en fast køreplan men derimod et forsøg på at vise en bid af den nye viden om sorgprocesser og samtaleforløb, som er aktuell i disse år.

Anne Berleme, psykolog på Hospice Sydvestjylland

Støtteforeningens nyhedsbrev

Nyhedsbrevet udgives af Støtteforeningen for Hospice Sydvestjylland, Kirkegade 70, 6700 Esbjerg.

Nyhedsbrevet udsendes 2-4 gange årligt.

Redaktion:

Frede Dalum

Michaela Lydiksen

Lone Normand Larsen

Marianne S. Pedersen

Anders Agger

Onsdag, den 23. april 2014 kl. 19.00 kommer

Anders Agger til vores forårsmøde.

Anders Agger er bl.a. kendt fra sine gode udsendelser på DR.

Mere følger i et af de kommende Nyhedsbreve.

